

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

6 (406)

NOVEMBER – DECEMBER 2023

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2023

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагадинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2023

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2023

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 6. Number 406 (2023), 333-344
<https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.636>

UDC 004.8

© **M. Bolsynbek^{1*}, R. Eriyazov, A. Auyesbekova, M. Zhumazhanova,
K. Baidairova, 2023**

Kazakh University of Technology and Business, Astana, Kazakhstan.

E-mail: mbolsynbek@bk.ru

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING: ADVANTAGES AND CHALLENGES

Bolsynbek Mukhammed — Lecturer of the Department of Accounting and Finance, Kazakh University of Technology and Business, K. Mukhamedkhanova 37A, 010000, Astana, Kazakhstan
E-mail: mbolsynbek@bk.ru. <https://orcid.org/0009-0001-0233-1984>.

Eriyazov Rustam — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, Kazakh University of Technology and Business, K. Mukhamedkhanova 37A, 010000, Astana, Kazakhstan

E-mail: erniyazov_rust@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0002-7976-6086>

Auyesbekova Assylzhan — Lecturer of the Department of Accounting and Finance, Kazakh University of Technology and Business, K. Mukhamedkhanova 37A, 010000, Astana, Kazakhstan

E-mail: asylzhan_98@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0003-3993-3668>.

Zhumazhanova Maral — Lecturer of the Department of Accounting and Finance, Kazakh University of Technology and Business, K. Mukhamedkhanova 37A, 010000, Astana, Kazakhstan

E-mail: maral2804@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0008-0413-9057>

Baidairova Klara — Senior Lecturer, Master of Economics, Department of Accounting and Finance, Kazakh University of Technology and Business, K. Mukhamedkhanova 37A, 010000, Astana, Kazakhstan

E-mail: bkb_78@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-3492-8504>.

Abstract. Artificial intelligence (AI) is rapidly being introduced into various fields of activity, including accounting. AI can bring significant benefits to accounting, including improving accuracy, efficiency, speeding up processes, improving the quality of data analysis and forecasting future business performance. However, the introduction of AI into accounting also involves some challenges, such as the need for large amounts of data, the complexity of developing and implementing AI solutions, as well as the risks of new risks and threats. The scientific article is devoted to the study of the role of artificial intelligence (AI) in the field of accounting. In the context of rapid technological development, AI provides significant advantages for accounting activities. The article examines the main advantages and challenges associated with the introduction and use of artificial intelligence in accounting, and also assesses its impact on the efficiency and reliability of financial accounting. The article serves as a valuable research for accountants, company executives and information technology

specialists seeking to understand how the use of artificial intelligence can improve accounting processes, while taking into account the associated challenges. This research is important for the business community seeking to assess the practical value and challenges of using AI in the field of accounting.

Keywords: Artificial intelligence, accounting, automation, advantages, challenges, efficiency

© М.Қ. Болсынбек^{1*}, Р.А. Ерниязов, А.А. Ауесбекова, М.Т. Жумажанова,
К.Б. Байдаирова, 2023

Қазақ технология және бизнес университеті Астана, Қазақстан.

E-mail: mbolsynbek@bk.ru

БУХГАЛТЕРИЯДАҒЫ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ: АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН ҚИЫНДЫҚТАРЫ

Болсынбек Мұхаммед Құрманбекұлы — «Есеп және қаржы» кафедрасының оқытушысы, Қазақ технология және бизнес университеті, Қ.Мұхамедханова 37А, 010000, Астана, Қазақстан
E-mail: mbolsynbek@bk.ru, <https://orcid.org/0009-0001-0233-1984>;

Ерниязов Рустам Айбекұлы — экономика ғылымдарының кандидаты, «Есеп және қаржы» кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Қазақ технология және бизнес университеті, Қ.Мұхамедханова 37А, 010000, Астана, Қазақстан
E-mail: erniyazov_rust@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0002-7976-6086>;

Ауесбекова Асылжан Армиевна — «Есеп және қаржы» кафедрасының оқытушысы, Қазақ технология және бизнес университеті, Қ.Мұхамедханова 37А, 010000, Астана, Қазақстан
E-mail: asylzhan_98@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0003-3993-3668>;

Жумажанова Марал Темирбаевна — «Есеп және қаржы» кафедрасының оқытушысы, Қазақ технология және бизнес университеті, Қ. Мұхамедханова 37А, 010000, Астана, Қазақстан
E-mail: maral2804@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0008-0413-9057>;

Байдаирова Клара Божековна — аға оқытушы, экономика магистрі, «Есеп және қаржы» кафедрасы, Қазақ технология және бизнес университеті, Қ. Мұхамедханова 37А, 010000, Астана, Қазақстан
E-mail: bkb_78@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-3492-8504>.

Аннотация. Жасанды интеллект (ЖИ) бухгалтерлік есепті қоса алғанда, әртүрлі қызмет салаларына тез енеді. ЖИ бухгалтерлік есепте айтарлықтай артықшылықтар бере алады, соның ішінде дәлдікті, тиімділікті арттыру, процестерді жеделдету, деректерді талдау сапасын жақсарту және болашақ бизнес көрсеткіштерін болжау. Дегенмен, ЖИ-ді бухгалтерлік есепке енгізу сонымен қатар үлкен көлемдегі деректердің қажеттілігі, ЖИ шешімдерін әзірлеу мен енгізудің қиындығы және жаңа тәуекелдер мен қауіптердің пайда болу қаупі сияқты кейбір қиындықтарды қамтиды. Ғылыми мақала бухгалтерлік есеп саласындағы жасанды интеллекттің (ЖИ) рөлін зерттеуге арналған. Қарқынды технологиялық даму жағдайында AI бухгалтерлік қызмет үшін айтарлықтай артықшылықтар береді. Мақала бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті енгізу мен пайдаланудың негізгі артықшылықтары мен қиындықтарын қарастырады және оның қаржылық есептің тиімділігі мен

сенімділігіне әсерін бағалайды. Мақала бухгалтерлер, компания басшылары және ақпараттық технологиялар мамандары үшін құнды зерттеу ретінде қызмет етеді, олар жасанды интеллектті қолдану бухгалтерлік процестерді қалай жақсартатынын түсінуге тырысады. Бұл зерттеу бухгалтерлік есеп саласында ЖИ қолданудың практикалық құндылығы мен қиындықтарын бағалауға тырысатын бизнес қауымдастығы үшін өте маңызды.

Түйін сөздер: Жасанды интеллект, бухгалтерлік есеп, автоматтандыру, артықшылықтар, қиындықтар, тиімділік

© М.К. Болсынбек^{1*}, Р.А. Ерниязов, А.А. Ауесбекова,
М.Т. Жумажанова, К.Б. Байдаирова, 2023

Казахский университет технологии и бизнеса, Астана, Казахстан.

E-mail: mbolsynbek@bk.ru

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В БУХГАЛТЕРИИ: ПРЕИМУЩЕСТВА И ВЫЗОВЫ

Болсынбек Мухаммед Курманбекович — преподаватель кафедры «Учёт и финансы», Казахский университет технологии и бизнеса, К. Мухамедханова 37А, 010000, Астана, Казахстан
E-mail: mbolsynbek@bk.ru. <https://orcid.org/0009-0001-0233-1984>;

Ерниязов Рустам Айбекович — кандидат экономических наук, ассоциированный профессор кафедры «Учет и финансы», К. Мухамедханова 37А, 010000, Астана, Казахстан
E-mail: erniyazov_rust@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0002-7976-6086>;

Ауесбекова Асылжан Армиевна — преподаватель кафедры «Учёт и финансы», Казахский университет технологии и бизнеса, К. Мухамедханова 37А, 010000, Астана, Казахстан
E-mail: asylzhan_98@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0003-3993-3668>;

Жумажанова Марал Темирбаевна — преподаватель кафедры «Учёт и финансы», Казахский университет технологии и бизнеса, К. Мухамедханова 37А, 010000, Астана, Казахстан
E-mail: maral2804@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0008-0413-9057>;

Байдаирова Клара Божековна — старший преподаватель, магистр экономики, кафедры «Учёт и финансы», Казахский университет технологии и бизнеса, К. Мухамедханова 37А, 010000, Астана, Казахстан
E-mail: bkb_78@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-3492-8504>.

Аннотация. Искусственный интеллект (ИИ) быстро внедряется в различные сферы деятельности, включая бухгалтерский учет. ИИ может принести значительные преимущества, включая повышение точности, эффективности, ускорение процессов, улучшение качества анализа данных и прогнозирование будущих показателей бизнеса. Однако внедрение ИИ в бухгалтерский учет также сопряжено с некоторыми вызовами, такими как необходимость в больших объемах данных, сложность разработки и внедрения ИИ-решений, а также появление новых рисков и угроз. Научная статья посвящена исследованию роли искусственного интеллекта (ИИ) в сфере бухгалтерии. Авторы рассматривают основные преимущества и вызовы, связанные с внедрением и использованием искусственного интеллекта в бухгалтерии, а также оценивают его влияние на эффективность и надежность финансового учета. Статья служит ценным

исследованием для бухгалтеров, руководителей компаний и специалистов по информационным технологиям, стремящихся понять, как использование искусственного интеллекта может улучшить бухгалтерские процессы с учетом сопутствующих вызовов. Это исследование имеет важное значение для бизнес-сообщества, стремящегося оценить практическую ценность и вызовы использования ИИ в сфере бухгалтерии.

Ключевые слова: искусственный интеллект, бухгалтерия, автоматизация, преимущества, вызовы, эффективность

Кіріспе

Заманауи технологиялар, әсіресе жасанды интеллект (ЖИ) бухгалтерлік есептің ажырамас бөлігіне айналды, бұл саланың дәстүрлі идеяларын қайта форматтады. Қаржылық есеп пен талдауда ЖИ қолдану бухгалтерлерді жедел орындаушылардан деректерді тереңірек түсінетін стратегиялық серіктестерге айналдыру арқылы жаңа көзжиектер ашады.

ЖИ-дің бухгалтерлік есептегі басты артықшылықтарының бірі-оның деректерді енгізу және шоттарды өңдеу сияқты күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру мүмкіндігі. Бұл бухгалтерлердің уақытын монотонды операциялардан босатуға мүмкіндік береді, бұл оларға деректерді талдау мен стратегиялық жоспарлауда кәсіби дағдыларын тиімдірек пайдалануға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, ЖИ адам көзіне байқалмай қалуы мүмкін үлгілер мен трендтерді анықтау арқылы қаржылық деректерді терең талдауды қамтамасыз етеді. Бұл бухгалтерлерге үлкен көлемдегі ақпаратты аналитикалық өндеуге сүйене отырып, ақпараттандырылған шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Оң жағынан, бухгалтерлік процестерге жасанды интеллект (ЖИ) енгізу жұмыстың тиімділігі мен дәлдігін айтарлықтай жақсартуға уәде береді. Деректерді енгізу және шоттарды өңдеу сияқты күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру ЖИ-ге бухгалтерлердің құнды уақытын үнемдеуге мүмкіндік береді. Мұндай өнімділік ұтыстары мамандарға өз қызметінің стратегиялық аспектілеріне назар аударуға мүмкіндік береді.

Бұл тәсіл жалпы өнімділікті арттырып қана қоймайды, сонымен қатар адам қателіктерінің қаупін айтарлықтай төмендетеді, бұл әсіресе бухгалтерлік есепте маңызды. ЖИ дәлірек қаржылық жазбаларды қамтамасыз ете алады, бұл өз кезегінде деректердің сенімділігі мен сенімділігін жақсартуға ықпал етеді. Бұл әсіресе қаржылық есептіліктің дәлдігі стратегиялық шешімдер қабылдауда шешуші рөл атқаратын заманауи бизнес жағдайында өте маңызды.

Алайда, көптеген артықшылықтарға қарамастан, бухгалтерлік есепте ЖИ қолдану белгілі бір қиындықтар мен шектеулермен бірге келеді. Негізгі сұрақтардың бірі — деректер қауіпсіздігі мәселесі. Кәсіпорынның жеке және қаржылық ақпараты кибершабуылдарға осал болып келеді, бұл құпиялылық пен қауіп-қатерден қорғаудың қосымша шараларын қажет етеді.

Сондай-ақ, ЖИ, оның дәлдігіне қарамастан, әлі де бағдарламалауға және оған

берілген деректерге байланысты екенін ескеру маңызды. Бағдарламалаудың жеткіліксіздігі немесе қателігі дұрыс емес тұжырымдар мен шешімдерге әкелуі мүмкін, бұл кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығына елеулі әсер етуі мүмкін.

Осылайша, қиындықтарға қарамастан, жасанды интеллектті бухгалтерлік процестерге біріктіру жұмыстың тиімділігі мен дәлдігін арттыруға айтарлықтай мүмкіндіктер береді, бұл оны бухгалтерлік есептің болашақ дамуы үшін перспективалы және уәде беретін технологияға айналдырады.

Сонымен қатар, жасанды интеллект бухгалтерлік есеп алдында деректерді кеңейтілген талдауға мүмкіндік беретінін атап өткен жөн. Жасанды интеллект уақыттың бір бөлігінде үлкен көлемдегі ақпаратты өңдей алады, бұл оған адам байқамай қалуы мүмкін үлгілер мен трендтерді анықтауда артықшылық береді. Бұл деректерді талдау шығындарды үнемдеу немесе кірісті ұлғайту мүмкіндіктерін анықтаудың құнды құралы бола алады, бұл бизнесті Стратегиялық жоспарлау үшін маңызды.

ЖИ-ді бухгалтерияға енгізудің тағы бір маңызды артықшылығы-оның сәйкестікті арттыру және тәуекелдерді тиімді басқару қабілеті. Нақты уақыттағы транзакцияларды бақылау және алаяқтықтың ауытқуларын немесе ықтимал жағдайларын анықтау бизнеске қаржылық шығындардың алдын алу үшін белсенді шаралар қабылдауға мүмкіндік береді және заңнамаға сәйкестікті қамтамасыз етеді (Коптев, 2019).

Дегенмен, ЖИ-нің бухгалтерлік процестерге интеграциялануымен байланысты кейбір мәселелерді білу маңызды. Негізгі қауіптердің бірі-автоматтандыру нәтижесінде жұмыс орындарының жоғалуы. Сонымен қатар, сарапшылар бухгалтерлердің рөлі өзгеріп, назарды күнделікті міндеттерден стратегиялық функцияларға ауыстыратынын атап көрсетеді.

Тағы бір ықтимал кемшілігі-ЖИ енгізу құны, әсіресе шағын компаниялар үшін. Бастапқы шығындар жоғары болуы мүмкін, бірақ тиімділік пен дәлдіктің жоғарылауы түріндегі ұзақ мерзімді пайда көбінесе бұл инвестицияланған капиталды өтейді.

Тұтастай алғанда, қиындықтарға қарамастан, жасанды интеллектті бухгалтерияға біріктіру тиімділікті арттыруға, сәйкестікке және тәуекелдерді басқаруға ықпал ететін айтарлықтай артықшылықтар береді, бұл оны заманауи бизнестің маңызды элементіне айналдырады.

Жасанды интеллект (ЖИ) бизнестің әртүрлі салаларына енгізілуімен ақпаратты басқару мен өңдеудің дәстүрлі тәсілдері айтарлықтай өзгереді. Бұл ғылыми мақалада ол ұсынатын артықшылықтарды, сондай-ақ оны жүзеге асыру барысында ұйымдар кездесетін қиындықтарды анықтай отырып, бухгалтерлік есеп пен қаржы саласындағы жасанды интеллекттің рөліне бағытталған.

Қазіргі заманғы кәсіпорындар қаржылық деректерді тиімді және дәл өңдеуге ғана емес, сонымен қатар бухгалтерлік есеп пен аудитті оңтайландыру үшін инновациялық технологияларды қолдануға тырысады. Жасанды интеллект күнделікті операцияларды автоматтандыруға, аналитиканы жақсартуға және сенімді деректерге негізделген стратегиялық шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Алайда, кең перспективалармен бірге мұқият талдау мен шешуді қажет ететін қиындықтар бар. Технологияға тәуелділік, жоғары енгізу шығындары және персоналды даярлау қажеттілігі — бұл ЖИ-ны бухгалтерлік есеп саласына біріктіру кезінде ескеру қажет аспектілер.

Бұл мақалада біз бухгалтерияда жасанды интеллектті қолданудың негізгі артықшылықтарын, сондай-ақ осы инновациялық технологияны енгізу кезінде кәсіпорындардың алдында тұрған қиындықтарды қарастырамыз. Біздің мақсатымыз-осы саладағы зерттеулердің қазіргі жағдайына шолу жасау, автоматтандыру мен адам бақылауы арасындағы тепе-теңдіктің маңыздылығын атап өту және жасанды интеллекттің бухгалтерлік есеп тәжірибесіне әсері туралы қосымша зерттеулердің бағыттарын белгілеу болып табылады.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Бухгалтерлік есепте AI қолданудың қазіргі тенденцияларына шолу

Заманауи бухгалтерлік есеп технологияның, соның ішінде жасанды интеллекттің (ЖИ) қарқынды дамуымен бетпе-бет келеді. ЖИ-ді бухгалтерлік практикаға енгізу жұмыс процестерінің тиімділігін, дәлдігін және автоматтандырылуын жақсартуға бағытталған айтарлықтай өзгерістер әкеледі. Бухгалтерлік есепте ЖИ қолданудың бірнеше негізгі тенденциялары:

1. Күнделікті операцияларды автоматтандыру: ЖИ дамуымен деректерді енгізу, үзінді көшірмелерді салыстыру және есептерді қалыптастыру сияқты күнделікті және қайталанатын тапсырмаларды автоматтандыруға болады. Бұл бухгалтерлік есеп қызметкерлеріне талдау мен шешім қабылдауды қажет ететін күрделі міндеттерге назар аударуға мүмкіндік береді.

2. Болжау үшін машиналық оқытуды пайдалану: Машиналық оқыту модельдері бухгалтерлерге қаржы саласында нақты болжамдар жасауға мүмкіндік береді. Алгоритмдер үлкен көлемдегі деректерді талдай алады, трендтерді анықтай алады және стратегиялық шешімдер қабылдаудың маңызды құралы болып табылатын болашақ қаржылық көрсеткіштерді болжай алады.

3. Құжаттарды тану және өңдеу: мәтінді тану және кескінді өңдеу технологиялары ЖИ-ге шот-фактуралар, түбіртектер және үзінді көшірмелер сияқты құжаттарды талдауға және жіктеуге мүмкіндік береді. Бұл деректерді енгізу процесін жылдамдатады, қателіктерді азайтады және бухгалтерлік есептің дәлдігін жақсартады.

4. Салықты тиімді басқару: ЖИ жүйелері бухгалтерлерге салықтық есеп процестерін автоматтандыруға, сондай-ақ салық заңнамасындағы өзгерістерді бақылауға көмектеседі. Бұл салық міндеттемелерін орындауға және ықтимал айыппұлдар қаупін азайтуға ықпал етеді.

5. Деректерге негізделген шешім қабылдау жүйелері: ЖИ бухгалтерлер мен компания басшыларына неғұрлым негізделген шешімдер қабылдауға көмектесетін деректерді дәлірек талдауға мүмкіндік береді. ЖИ жүйелері стратегиялық басқаруға ықпал ететін егжей-тегжейлі есептер мен деректерге негізделген аналитиканы ұсынады.

6. Қауіпсіздік және құпиялылық стандарттарын сақтау: бухгалтерлік есепте

ЖИ қолданылуының артуымен деректердің қауіпсіздігі мен құпиялылығы мәселелері өзекті бола бастайды. Заманауи ЖИ технологиялары сезімтал қаржылық ақпаратты қорғау үшін шифрлау және аутентификация шараларын қамтиды.

Бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолданудың заманауи тенденциялары қаржылық деректерді есепке алу мен талдаудың тиімді және дәл әдістерін құруға бағытталған, нәтижесінде өнімділікті арттыруға және кәсіпорынды стратегиялық басқаруды жақсартуға ықпал етеді.

Жасанды интеллектті бухгалтерияға интеграциялау контексті

Қазіргі уақытта, технологиялық жетістіктер корпоративтік қызметтің әртүрлі аспектілеріне тез еніп жатқан кезде, бухгалтерлік есеп маңызды мәселеге тап болады: өз процестерін оңтайландыру үшін жасанды интеллект мүмкіндіктерін қалай пайдалануға болады. Жасанды интеллекттің дамуы дәстүрлі бухгалтерлік есеп пен аудит шеңберін қайта анықтайтын бірегей құралдарды ұсынады.

Тес бухгалтериядағы технологиялардың эволюциясы: күнделікті міндеттерді қарапайым автоматтандырудан бастап, Бухгалтерлік есеп заманауи технологияларды тереңірек енгізу қажеттілігіне тап болады. Жасанды интеллект бухгалтерлік операциялардың тиімділігі мен дәлдігін жақсартудың жаңа мүмкіндіктерін ұсына отырып, осы эволюцияның негізгі элементіне айналады.

Стратегиялық басқарудағы бухгалтерлік есептің рөлін кеңейту: бухгалтерияда жасанды интеллектті қолдану процестерді автоматтандырумен шектелмейді. Бұл сонымен қатар аналитика мен стратегиялық жоспарлаудың жоғары деңгейіне жол ашады. Бухгалтерлік есеп таза операциялық функцияның рөлінен стратегиялық басқарудың негізгі құралына ауысады (Андық, 2020).

Бұл өзгеретін ортаға бейімделу қажеттілігі: тез өзгеретін іскерлік орта жағдайында бухгалтерлік есеп жаңа талаптарға бейімделуі керек. Жасанды интеллектті пайдалану бар процестерді оңтайландыру мүмкіндігіне ғана емес, сонымен қатар бәсекеге қабілеттілікті сақтау қажеттілігіне айналады.

Тақырып қолданыстағы жүйелерді интеграциялау: жасанды интеллектті бухгалтерияға интеграциялау контекстінің негізгі аспектілерінің бірі-қолданыстағы бухгалтерлік жүйелермен өзара әрекеттесу мәселесі. Бұл тек техникалық үйлесімділікті ғана емес, сонымен қатар мәдениеттің өзгеруін және жаңа жұмыс әдістемелерін қабылдауды талап етеді.

Шешім қабылдау процестеріне адамның қатысуы: жасанды автоматтандыруға және қолдануға қарамастан, адам Бухгалтерлік процестің ажырамас бөлігі болып қала беретінін атап өткен жөн. Автоматтандыру мен қолмен араласу арасындағы тепе-теңдік жасанды интеллектті сәтті біріктірудің маңызды аспектісіне айналады.

Стандарттар мен қауіпсіздік мәселелері: жасанды интеллект рөлінің артуымен стандарттау мен деректер қауіпсіздігінің жаңа мәселелері туындайды. Бухгалтерлік есеп жаңа стандарттарға сәйкестікке ерекше назар аударып, қаржылық ақпаратты сенімді қорғауды қамтамасыз етуі керек.

Жасанды интеллектті бухгалтерияға біріктіру контекстін зерттеу қазіргі ұйымдардың алдында тұрған мүмкіндіктер мен қиындықтарды түсінудің негізгі қадамы болып табылады. Осы аспектілерді егжей-тегжейлі қарастыру бухгалтерлік есеп тәжірибесіне жасанды интеллектті сәтті енгізуді қамтамасыз ете отырып, динамикалық ортада жақсы шарлауға мүмкіндік береді.

Шынында да, бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолдану чатботтардың стандартты идеясынан тыс көптеген мүмкіндіктерді ашады. Міне, жасанды интеллект бухгалтерлік процестерді айтарлықтай жақсартатынын бірнеше нақты салалар:

1. Автоматтандырылған деректерді енгізу және талдау: жасанды интеллект деректерді енгізу процестерін автоматтандыру мүмкін, күнделікті тапсырмаларға кететін уақытты қысқартады және тәуекелдерді бағалау мен алаяқтықты анықтаудың дәлдігін жақсартады. Бұл бухгалтерлерге кәсіби дағдыларын тиімдірек пайдалануға мүмкіндік береді.

2. Шотты өңдеу: жасанды интеллект технологиялары ақпаратты қолмен енгізу қажеттілігін жою арқылы сканерленген шоттардан деректерді алуды автоматтандыруға көмектеседі. Бұл уақытты үнемдеп қана қоймайды, сонымен қатар қателіктер ықтималдығын азайтады.

3. Қаржылық есептілікті талдау: жасанды интеллект адамның назарынан тыс қалуы мүмкін заңдылықтар мен тенденцияларды анықтай отырып, қаржылық есептілікке дәлірек талдау жасай алады. Бұл неғұрлым негізделген шешімдер қабылдауға ықпал етеді.

4. Болашақ оқиғаларды болжау: деректерді талдау үшін жасанды интеллектті пайдалану болашаққа дәлірек және шынайы болжамдар жасауға мүмкіндік береді. Бұл стратегиялық жоспарлау мен шешім қабылдау үшін өте пайдалы болуы мүмкін.

5. Құжаттарды басқару: жасанды интеллект қаржылық жазбалар мен деректерге қол жеткізуді жеңілдету арқылы құжаттарды басқаруды жеңілдетеді. Бұл әсіресе аудитті жүргізу кезінде өте маңызды, мұнда жасанды интеллект процесі жылдамдатып, оны тиімдірек ете алады.

6. Байланыс: электрондық пошталар мен хабарламалар жасау сияқты күнделікті коммуникациялық тапсырмаларды автоматтандыру үшін жасанды интеллектті пайдалану бухгалтерлерге өз жұмысының стратегиялық аспектілеріне назар аударуға мүмкіндік беру арқылы уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді.

Сонымен, жасанды интеллект бухгалтерлерге тиімділікті, дәлдікті және аналитикалық қабілеттерді арттырудың қуатты құралдарын ұсынады, бұл оны динамикалық және инновациялық бухгалтерлік салада құнды одақтас етеді.

Бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолданудың артықшылықтары

Қазіргі бухгалтерлік әлемде жасанды интеллектті енгізу арқылы трансформация дәуірі басталды. Бұл трансформацияның маңызды аспектілерінің бірі-күнделікті тапсырмаларды Автоматтандыру және адамның араласуына тәуелділікті азайту.

Жасанды интеллект бухгалтерияға монотонды және қайталанатын операциялардан арылуға мүмкіндік береді. Деректерді енгізу, транзакцияларды санаттау және есептерді қалыптастыру сияқты күнделікті тапсырмаларды енді автоматтандырылған жүйелер арқылы жоғары дәлдікпен және тиімділікпен орындауға болады.

Автоматтандырудың бұл тенденциясы деректерді өңдеу жылдамдығын арттырып қана қоймайды, сонымен қатар адам факторына байланысты ықтимал қателіктер қаупін айтарлықтай төмендетеді. Шаршау немесе назар аудармау сәттерін қоспағанда, автоматтандырылған жүйелер қаржылық ақпараттың неғұрлым дәйекті және дәл есебін қамтамасыз етеді (Барановская, 2023).

Бухгалтерлерді күнделікті өмірден босату сонымен қатар шығармашылықпен жұмыс істеуге мүмкіндіктер ашады. Бухгалтерлер деректерді талдауға, трендтерді анықтауға және стратегияларды әзірлеуге назар аудара алады, бұл олардың рөліне үлкен стратегиялық салмақ береді.

Осылайша, бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолдану тиімділікті арттырып қана қоймайды, сонымен қатар қаржылық басқарудың анағұрлым мағыналы және аналитикалық аспектілеріне уақыт бөле отырып, адамның күнделікті тапсырмаларға араласуын азайтуға көмектеседі.

Кесте 1- Бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктері

Мүмкіндіктер түрлері	Бухгалтерлік есепте ЖИ пайдаланудың артықшылықтары	Бухгалтерлік есепте АИ пайдаланудың кемшіліктері
Тапсырмаларды автоматтандыру	Күнделікті операцияларға уақытты қысқарту және тиімділікті арттыру.	Адам факторын алып тастау: жасанды интеллектке тәуелділік адамның тексеруі мен бақылауының жеткіліксіздігіне әкелуі мүмкін.
Дәлдікті арттыру	Есептеу дәлдігін жақсарту және қателіктердің алдын алу.	Іске асырудың жоғары шығындары
Жұмыс уақытын қысқарту	Бухгалтерлік процестердің жылдам орындалуы және есепті кезеңнің жабылуы.	Оқыту және қолдау қажеттілігі
Жақсартылған аналитика	Стратегиялық шешімдер қабылдау үшін деректерді тереңірек талдау.	Стандартты емес жағдайларды өңдеудегі шектеулер
Тәуекелдер мен алаяқтықты азайту	Аномалияларды анықтау және қаржылық қылмыс қаупін азайту.	Бағдарламалық жасақтамадағы ақаулар мен қателер қаупі
Заңнама мен стандарттарды сақтау	Талаптарға өзгерістерді автоматты түрде қолдану.	Деректер қауіпсіздігі
Жақсартылған стратегиялық жоспарлау	Стратегиялық жоспарлау үшін дәлірек деректер.	Адамның қабылдауы мен шығармашылығының жетіспеушілігі
Ресурстарды үнемдеу	Қызметкерлерді күнделікті міндеттерден босату.	Жасанды интеллект жұмысындағы болжамсыздық

Бұл 1-кесте автоматтандыру мен ықтимал шектеулер арасындағы тепе-теңдікті жақсы түсінуге көмектесетін бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті пайдаланудың артықшылықтары мен кемшіліктеріне шолу жасайды.

Бухгалтерияға жасанды интеллект енгізу кезіндегі қиындықтар

Жасанды интеллект (ЖИ) күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру, дәлдікті арттыру және жаңа мүмкіндіктерді анықтау арқылы бухгалтерлік есепті түрлендіруге үлкен әлеуетке ие. Алайда, ЖИ-ді бухгалтерияға енгізу бірқатар қиындықтарды да ескеруі керек.

Негізгі қиындықтардың бірі-бухгалтериядағы ЖИ шешімдері әлі де дамып келеді. Олар сенімсіз немесе дәл болмауы мүмкін, бұл қателіктер мен мәселелерге әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, ЖИ шешімдерін қабылдау қымбат және қиын болуы мүмкін (Ментюкова, 2023).

Тағы бір қиындық-ЖИ бухгалтерлік сектордағы жұмыс орындарының қысқаруына әкелуі мүмкін. Жасанды интеллект күнделікті тапсырмаларды автоматтандырған сайын, бухгалтерлер күрделі және шығармашылық тапсырмаларға қайта назар аударуы керек.

Ақырында, ЖИ этикалық мәселелерді тудыруы мүмкін. Мысалы, ЖИ адамдарға әсер етуі мүмкін шешімдер қабылдау үшін пайдаланылуы мүмкін, мысалы, несиелік қабілеттілікті анықтау немесе қызметкерлерді жұмыстан шығару кезінде. Бухгалтерияға АИ енгізер алдында этикалық мәселелерді мұқият қарау маңызды (Филипушко, 2019).

ЖИ-ді бухгалтерияға енгізу кезінде компаниялар кездесетін қиындықтардың кейбір нақты мысалдары:

* Деректердің жетіспеушілігі: бухгалтерлік есептегі ЖИ шешімдері оқу үшін үлкен көлемдегі деректерді қажет етеді. Егер компанияда жеткілікті деректер болмаса, ол осы шешімдердің дәлдігі мен сенімділігіне қатысты мәселелерге тап болуы мүмкін.

* Қолданыстағы жүйелермен үйлесімсіздік: бухгалтерлік есептегі ЖИ шешімдері компанияның қолданыстағы бухгалтерлік есеп жүйелерімен үйлесімді болмауы мүмкін. Бұл іске асыру кезінде қосымша шығындар мен қиындықтарға әкелуі мүмкін.

* Қызметкерлердің қарсылығы: компания қызметкерлері жұмыс орындарының қысқаруына немесе олардың рөлдерінің өзгеруіне әкеледі деп қорқып, ЖИ енгізуге қарсы тұра алады. Компаниялардың аі артықшылықтарын түсінуге және өзгерістерге дайындалуға көмектесу үшін қызметкерлерді оқыту және кеңес беру маңызды.

Осы қиындықтарға қарамастан, ЖИ-ны бухгалтерияға енгізу компанияларға айтарлықтай артықшылықтар әкелуі мүмкін. Бұл қиындықтарды мұқият қарастырып, оларды ескеретін іске асыру стратегиясын жасау маңызды.

Нәтижелерді зертеу және талқылау

Жаңа технологиялар бухгалтерлердің қайталанатын міндеттерін қысқартуды жалғастырады және белгілі бір уақытта олардың әкімшілік функциялары толығымен автоматтандырылуы мүмкін. Дегенмен, компанияларға кеңес беру, болжау және қолдау көрсету мүмкіндіктері әрқашан тек сарапшыларға берілетінін атап өткен жөн. Осылайша, бухгалтер мамандығы жаңа технологияларды салмақты одақтас ретінде қабылдауы керек.

Белсенді ауысу жүріп жатыр және бухгалтерлердің 75 % - ы цифрлық трансформация олардың саласының өзгеруінің негізгі факторы деп санайды. Бұл бухгалтерлердің заманауи технологияларға бейімделудің маңыздылығын түсінетіндігін және оларды өз жұмысында қолдануға дайын екендігін көрсетеді. Сандық түрлендіру бухгалтерлік жұмыстың тиімділігін, дәлдігін және стратегиялық құндылығын жақсарту үшін жаңа көкжиектер ашады.

Осы мақаланы жазу барысында бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану туралы ақпаратты топтастыру мен жүйелеуді біріктіре отырып, кешенді зерттеу әдісі қолданылды. Талдау кезінде әртүрлі әдістемелер, соның ішінде логика мен ойлауға негізделген сапалы тәсіл және интуитивті әдістер қолданылды. Жұмыста статистикалық және стандартты классикалық тәсілдерді қоса алғанда, сандық әдістер қолданылды.

Статистикалық мәліметтерге сүйене отырып, бухгалтерлік есеп жүйесінде жасанды интеллектті қолданудың тиімділігіне талдау жасалды. Есеп қызметкерлерінің қызмет бағыттарына әсер ететін өзгерістерді анықтау үшін есеп жүйесін автоматтандыру мүмкіндіктеріне талдау жасалды. Әр түрлі көздерден алынған мәліметтер бухгалтерлік есепте жасанды интеллектті қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау мақсатында салыстыру және салыстыру әдістеріне ұшырады.

Жаңа ақпараттық технологияларды енгізу Бухгалтерлік есеп әдістерін қайта қарау қажеттілігіне әкелетінін атап өту маңызды. Есеп жүйесінің негізгі реттеуші органдарының есептік құжаттарынан ұсынымдар есепке алуды жүргізу тәсілдерін қайта қарауға итермелейді. Осыны ескере отырып, есепке алуды автоматтандыруды жеделдету үшін мобильді технологияларды енгізуге баса назар аударылады. Бұлтты технологияларды қолдану пайдаланушыларға бухгалтерлік құжаттарды құруды және қол жетімділікті жеңілдетеді.

Шешім қабылдау сапасын арттыру және бухгалтерлік есеп саласындағы ақпараттың ашықтығын қамтамасыз ету үшін заманауи технологияларды пайдалану қажеттілігі де шешуші болып табылады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, бухгалтерлік процестерге жасанды интеллект енгізу кезінде сенім мәселесінің маңыздылығын атап өткен жөн. Көптеген адамдар қаржылық шешімдер қабылдау сияқты негізгі міндеттерді ЖИ жүйелеріне беру туралы алаңдаушылықты сезінеді. Сондықтан бизнес үшін бұл жүйелерге сенім қалыптастыру, олардың жұмысында ашықтықты қамтамасыз ету, қолданылатын алгоритмдер мен процестерді түсіндіру және нәтижелердің сенімділігі мен дәлдігін көрсету өте маңызды.

Нәтижесінде, жасанды интеллектті бухгалтерлік процестерге біріктіру тиімділікті арттыруды, деректерді талдауды жақсартуды және тәуекелдерді тиімді басқаруды қоса алғанда, айтарлықтай артықшылықтар береді. Алайда, осы артықшылықтарға жету жолында жұмыс құрылымындағы ықтимал өзгерістер, жоғары бастапқы шығындар, деректер қауіпсіздігі мәселелері және пайдаланушылардың сенім мәселелері сияқты белгілі бір қиындықтарды жеңу қажет.

ЖИенгізу туралы шешім қабылдайтын бизнес өздерінің нақты қажеттіліктері мен ресурстарын ескере отырып, осы факторларды мұқият өлшеуі керек. Дұрыс көзқараспен жасанды интеллект бизнестің дамуына және тиімділігіне ықпал ететін бухгалтерлік процестерді өзгертудің қуатты құралы бола алады.

ӘДЕБИЕТТЕР

Коптев В.В. (2019). Искусственный интеллект в помощь бухгалтерскому учету. Экономика, управление и финансы в XXI веке: факты, тенденции, прогнозы. — 69–72 б.

Андык А.С. (2020). Искусственный интеллект в сфере бухгалтерского учета.

Барановская К.В. (2023). Будущее бухгалтерского учета: спрос и развитие технологий.

Ментюкова О.В., Климкина Л.П. (2023). Автоматизация бухгалтерского учета и искусственный интеллект. In Бухгалтерский учет, анализ, аудит и налогообложение: проблемы и перспективы. — 108–111 б.

Филипушко И.Е. (2019). Искусственный интеллект как средство бухгалтерского учета. Современная мировая экономика: проблемы и перспективы в эпоху развития цифровых технологий и биотехнологии. — 126–127 б.

REFERENCES

Andyk A.S. (2020). Artificial intelligence in the field of accounting.

Baranovskaya K.V. (2023). The future of accounting: demand and technology development.

Koptev V.V. (2019). Artificial intelligence to help accounting. Economics, Management and Finance in the XXI century: facts, trends, forecasts. — Pp. 69–72.

Mentyukova O.V., Klimkina L.P. (2023). Accounting automation and artificial intelligence. In Accounting, Analysis, Audit and Taxation: Problems and Prospects. — Pp. 108–111.

Filipushko I.E. (2019). Artificial intelligence as a means of accounting. Modern World Economy: Problems and Prospects in the era of development of digital technologies and biotechnology. — Pp. 126–127.

**МАЗМУНЫ
ПЕДАГОГИКА**

У.М. Абдиганбарова, А.Д. Сыздықбаева, А.М. Байкулова ЖЕЛІЛІК КОММУНИКАЦИЯ МӘДЕНИЕТІ ЖӘНЕ ЦИФРЛЫҚ ЭТИКЕТ ТЕОРИЯЛАРЫНЫҢ ДИСКУРСТЫҚ ТАЛДАУЫ.....	7
М.У. Абдинаги, Ж.Қ. Қорғанбаева, Д.Ә. Қаражанова МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДАҒЫ ҮЗДІКСІЗ БІЛІМ БЕРУДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	18
С.Қ. Әбілдина, А.О. Әукен, И.Д. Бакирова, Қ.Ж. Балапанова, Ж.У. Дагарова БАСТАУЫШ МЕКТЕП ЖАСЫНДАҒЫ БАЛАЛАРДА КӨЛДЕНЕҢ DAҒДЫЛАРДЫ ДАМЫТУ.....	28
С.Т. Айтбаев, С.В. Суматохин, А.А. Кітапбаева, Д.У. Сексенова, Г.Б. Аталихова ҚАЛЫПТАСТЫРУШЫ БАҒАЛАУ – МЕКТЕПТЕГІ МЕТАПӨНДІК БІЛІМ БЕРУ НӘТИЖЕЛЕРІН МОНИТОРИНГЛЕУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ.....	38
М.Б. Аманбаева, А.Д. Майматаева, С.А. Есентурова, П.В. Станкевич БИОАЛУАНТҮРЛІКТІ ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕСІН ТҰРАҚТЫ ДАМУ МҮДДЕСІНДЕ ОҚУ ҮДЕРІСІНЕ КІРІКТІРУ.....	52
А.Н. Аманжолова, Р.К. Измагамбетова, О.С. Серікова STEAM ТЕХНОЛОГИЯСЫ НЕГІЗІНДЕ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ ЕРЕСЕК ТОП БАЛАЛАРЫНЫҢ ТАНЫМДЫҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУ.....	63
А.Г. Аубакир, Д.У. Сексенова, Т.Р. Оспанбек БОЛАШАҚ БИОЛОГИЯ ПӘНІ МҰҒАЛІМДЕРІН КӘСІБИ ДАЯРЛАУ БАРЫСЫНДА ЦИФРЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ЖАОК-ДЫҢ MAҢЫЗЫ	76
М. Аширмбетова, Д. Шаяхметова УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ АҒЫЛШЫН ТІЛІН БІЛУ DEҢҒЕЙІН ЖОҒАРТУДА КОГНИТИВТІ СТРАТЕГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ.....	93
П. Елубаева, М. Буркитбаева, Г. Құлжанбекова, А. Хамидова ТҰРАҚТЫ ДАМУ ҮШІН ТІЛДІК БІЛІМ БЕРУ БІЛІМ БЕРУ BAҒДАРЛАМАСЫНА МЕДИА САУАТТЫЛЫҚТЫ ЕНГІЗУ.....	102
Ж.С. Ергубекова, А.А. Қуралбаева, А.Б. Сақулова ОРТА МЕКТЕПТІҢ ҚАЗАҚ ТІЛІ ОҚУЛЫҒЫНА ЕНДІРІЛГЕН МӘТІНДЕРДІҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ MAҢЫЗЫ.....	112
М. Ерденев МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЭТНОБОТАНИКАЛЫҚ БІЛІМДІ СЫНЫПТАН ТЫС ОҚЫТУ АРҚЫЛЫ ҒЫЛЫМИ ТАНЫМДЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ.....	126
Г.З. Искакова, А.С. Ысқақ, Н.А. Тасилова, Р.Ж. Мрзабаева ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНДА ПОШТА-ТЕЛЕГРАФ МЕКЕМЕ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ (XIX ҒАСЫРДЫҢ ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫ- XX ҒАСЫРДЫҢ БІРІНШІ ЖАРТЫСЫ).....	142
Ғ.И. Исаев, Д.Ж. Юсупова, А.И. Исаев БИОЛОГИЯ ПӘНІНДЕ STEM ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ІЗДЕНУШІЛІК DAҒДЫСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	153
Р.И. Кадирбаева, Б.Т. Алимқулова, А.М. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек МЕКТЕП МАТЕМАТИКА КУРСЫНЫҢ «TEҢДЕУЛЕР MEH TEҢCІЗДІКTEP» MAЗMҮНДЫҚ ЖЕЛІCІН ОҚЫП-ҮЙPEНУДЕ APACAC OҚЫТУ TEХНОЛОГИЯCЫН ҚOЛДАНУ.....	169
Ж.Р. Каратаева, Г.М. Абильдинова, Джелал Карача ӘДЕБИ ШOЛУ: ЖAҢAPТЫЛАТЫН ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІ MEH БІЛІМ БЕРУДЕГІ AҚПAPATТЫҚ TEХНОЛОГИЯЛАP APACЫНДАҒЫ БАЙЛAНЫC.....	185
М.А. Касимбекова, Е.Т. Картабаева, Р.Ж. Мрзабаева ОРТАЛЫҚ АЗИЯҒА ИСЛАМНЫҢ ТАРАЛУ ТАРИХЫНА ҚАТЫCТЫ KEЙБІP MӘCEЛEP (Baтыc зepттеушілерінің еңбектері бойынша).....	196
Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолқызы, Р.Қ. Аманғалиева ОРТА MEКTEПTE TPИГOHEMЕТPИЯЛЫҚ ФУНКЦИЈАЛАP APҚЫЛЫ KEЙБІP ФOPМУЛАЛАPДЫ ДӘЛEЛДЕУ.....	212

Г.Б. Қыдырбаева, А.С. Стамбекова БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӨП ТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ СЛІТ ТЕХНОЛОГИЯСЫНА КӨЗҚАРАСТАРЫ.....	229
Е.Н. Ноянов, М.Д. Байдавлетова, Б. Еділ, Р.Ж. Мрзабаева «СЫРЫМ ДАТУЛЫ БАСТАҒАН ҰЛТ-АЗАТТЫҚ КӨТЕРІЛІС» ТАҚЫРЫБЫН ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ ПӘНІНДЕ ОҚЫТУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	242
Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова ЖАППАЙ АШЫҚ ОНЛАЙН КУРСТАРЫ (MOOCS) – БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҒЫН ЖЕТІЛДІРУ ҚҰРАЛЫ.....	254

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадинова, Ж.Т. Темірханов ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІНІҢ ТИІМДІЛІГІ: МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ПЕРСПЕКТИВАСЫ.....	271
Е.Б. Аймағамбетов, М.Қ. Жоламанова, Е.А. Ставбунник ӨҢІРДІҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ДАМУЫН МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУДЫҢ ЖАЙ- КҮЙІН ТАЛДАУ (ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНЫҢ МЫСАЛЫНДА).....	288
А. Алибекова, Л. Сембиева, З. Башу, С. Идырыс, С. Christauskas МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТТИ ДАМУЫ ШЕҢБЕРІНДЕ ТАБИғИ РЕСУРСТАРДЫҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ.....	302
Э.С. Балапанова, Р.К. Арзикулова, А.Т. Исаева, М.Н. Нургабылов, К.Н. Тастанбекова ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ.....	316
М.Қ. Болсынбек, Р.А. Ерниязов, А.А. Ауесбекова, М.Т. Жумажанова, К.Б. Байдаирова БУХГАЛТЕРИЯДАҒЫ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ: АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН ҚИЫНДЫҚТАРЫ.....	333
А.Ж. Ибрашева, К.М. Камали, А.Ж. Сугурова, Ш.А. Игенбаева, Қ.Ж. Демеуова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКА САЛАЛАРЫ БӨЛІНСІНДЕ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІЛІКТІ ДАМУЫ ЖОЛДАРЫ.....	345
З.О. Иманбаева, Е.К. Кунязов, Д.С. Бекниязова, Г.Ы. Бекенова, М.Н. Нургабылов ЛОГИСТИКА КӘСПКЕРЛІК ТИІМДІЛІГІНІҢ НЕГІЗГІ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	358
А.М. Казамбаева, С.М. Есенғалиева, К.У. Нурсапина, Н.А. Ибадильдин, А. А. Саякбаева АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ ӨНДІРСІНІҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУДЫҢ ИНТЕГРАЦИЯЛАНҒАН ТӘСІЛДЕРІ: ҒЫЛЫМ МЕН БИЗНЕС АРАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ РӨЛІ.....	376
Г.К. Кеңес, Р.К. Берстембаева, Г.М. Мукашева, Г.А. Орынбекова, Д.Т. Жуманова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ОРГАНИКАЛЫҚ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫНА КӨШУДІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ-ӘЛЕУМЕТТІК ӘСЕРІ.....	393
А. Кизимбаева, А.К. Қадырбергенова, Г.Т. Ахметова, А.Т. Жансейтов ДАМУШЫ ЕЛДЕРДЕГІ ТІКЕЛЕЙ ШЕТЕЛДІК ИНВЕСТИЦИЯЛАР (АФРИКА ҰЛЫ КӨЛДЕРІ ЕЛДЕРІНІҢ МЫСАЛЫНДА).....	413
Б.С. Қорабаев, Г. Абуселидзе, Б.К. Кадыров, Б.А. Еспенбетова ТАБИғАТТЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАР ЖҮЙЕЛЕРІНІҢ ЕСЕБІ МЕН ТИІМДІЛІГІН ТАЛДАУ МОДЕЛДЕРІНІҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	426
А.Е. Култанова, Х.Х. Кусайнов, Б.А. Жакупова, Н.В. Калюжная, А.С. Рахманова КӨШІ-ҚОН САЯСАТЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ – ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	444
Д.С. Махметова, Э.Б.Тлесова, Л.Б. Габдуллина, А.Т. Карипова, М.Н. Нургабылов ӨҢІРДІҢ АГРОӨНЕРКӘСІПТІК КЕШЕНІН ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	462
Е.Т. Меңдіқұл, Г.К. Кеңес, Ж.К. Басшиева, Э.С. Балапанова, Р.К. Айтманбетова АГРОӨНЕРКӘСІПТІК КЕШЕН ЖӘНЕ ОНЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ РӨЛІ.....	483

Б.Б. Мубаракова, Н.С. Кафтункина, М.М. Мухамедова, М.С. Каюмова, С. Дырқа ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСПКЕРЛЕРДІҢ ХАЛЫҚТЫ ЖҰМЫСМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ РӨЛІ.....	500
М.Б. Муратова, К.А. Абдыкулова, Д.С. Тенизбаева, Б.А. Сергазиева, Г.Е. Қожамжарова ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ.....	514
Г.А. Насырова, Ш.Т. Айтимова ЕҢБЕКПЕН ҚАМТЫЛҒАН ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЭВОЛЮЦИЯСЫН РЕТРОСПЕКТИВТІ ТАЛДАУ.....	532
Г.А. Рахимжанова, А.Б. Майдырова, А.А. Кочербаева, Л.М. Шаяхметова АДАМИ КАПИТАЛДЫҢ САПАСЫН ЭКОНОМИКАЛЫҚ БАҒАЛАУ (ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МЫСАЛЫ БОЙЫНША).....	546
А.С. Садвакасова, А.Н. Ксембаева, Г.К. Демеуова, А.С. Мукатай, И.В. Бордияну БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП ЖҮЙЕЛЕРІНІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯСЫ ЖӘНЕ КӘСПОРЫННЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ТАРАМДЫЛЫҒЫН БАҒА АЛУ.....	563
К.Б. Сатымбекова, Ж.Қ. Тайбек, Д.С. Жакипбекова, Б.И. Сатенов, Е.Н. Несіпбеков, И. Узун ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРДЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТИІМДІЛІГІН АНЫҚТАУ ҮРДІСТЕРІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ.....	581
К.Е. Шертимова, М.К. Сейдахметов, Ж.Қ. Тайбек, Г.Е. Мауленкулова, В. Сейтова ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТРАНСФЕРТІН ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АӨК-НІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕТІГІ.....	593

СОДЕРЖАНИЕ ПЕДАГОГИКА

У.М. Абдиганбарова, А.Д. Сыздықбаева, А.М. Байкулова ДИСКУРСИВНЫЙ АНАЛИЗ ТЕОРИЙ СЕТЕВОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ И ЦИФРОВОГО ЭТИКЕТА.....	7
М.У. Абдинаги, Ж.К. Корганбаева, Д.А. Каражанова ОСОБЕННОСТИ НЕПРЕРЫВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТА.....	18
С.К. Абильдина, А.О. Әукен, И.Д. Бакирова, К.Ж. Балапанова, Ж.У. Дагарова РАЗВИТИЕ ТРАНСВЕРСАЛЬНЫХ НАВЫКОВ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	28
С.Т. Айтбаев, С.В. Суматохин, А.А. Китапбаева, Д.У. Сексенова, Г.Б. Аталихова ФОРМИРУЮЩЕЕ ОЦЕНИВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ МОНИТОРИНГА МЕТАПРЕДМЕТНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В ШКОЛЕ.....	38
М.Б. Аманбаева, А.Д. Майматаева, С.А. Есентурова, П.В. Станкеевич ИНТЕГРАЦИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ ИССЛЕДОВАНИЙ БИОРАЗНООБРАЗИЯ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС В ИНТЕРЕСАХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ.....	52
А. Аманжолова, Р.К. Измагамбетова, О.С. Серикова РАЗВИТИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ НАВЫКОВ ДЕТЕЙ СТАРШЕЙ ГРУППЫ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИИ STEAM.....	63
А.Г. Аубакир, Д.У. Сексенова, Т.Р. Оспанбек ЗНАЧЕНИЕ МООК В ФОРМИРОВАНИИ ЦИФРОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ.....	76
М. Аширмбетова, Д. Шаяхметова ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОГНИТИВНЫХ СТРАТЕГИЙ В ПОВЫШЕНИИ УРОВНЯ ВЛАДЕНИЯ АНГЛИЙСКИМ ЯЗЫКОМ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ.....	93
П. Елубаева, М. Буркитбаева, Г. Кулжанбекова, А. Хамидова ВКЛЮЧЕНИЕ МЕДИАГРАМОТНОСТИ В ПРОГРАММУ ЯЗЫКОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ИНТЕРЕСАХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ.....	102
Ж.С. Ергубекова, А.А. Куралбаева, А.Б. Сақулова ДИДАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТЕКСТОВ, ВКЛЮЧЕННЫХ В УЧЕБНИК КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ.....	112

М. Ерденов

ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНОГО ПОЗНАНИЯ ШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ВНЕКЛАССНОЕ ОБУЧЕНИЕ ЭТНОБОТАНИЧЕСКИМ ЗНАНИЯМ СТУДЕНТОВ ПУТЕМ ВНЕДРЕНИЯ STEM-ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕДМЕТ БИОЛОГИИ.....126

Г.З. Искакова, А.С. Ысқақ, Н.А. Тасилова, Р.Ж. Мрзабаева

СЛУЖАЩИЕ ПОЧТОВО-ТЕЛЕГРАФНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ СЕМИРЕЧЕНСКОЙ ОБЛАСТИ (ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XIX - ПЕРВАЯ ПОЛОВИНА XX ВЕКА).....142

Г.И. Исаев, Д.Ж. Юсупова, А.И. Исаев

ФОРМИРОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ ПУТЕМ ВНЕДРЕНИЯ STEM-ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕДМЕТ БИОЛОГИИ.....153

Р.И. Кадирбаева, Б.Т. Алимкулова, А.М. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек

ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ СМЕШАННОГО ОБУЧЕНИЯ В ШКОЛЬНОМ КУРСЕ МАТЕМАТИКИ (НА ПРИМЕРЕ ТЕМЫ «УРАВНЕНИЯ И НЕРАВЕНСТВА»).....169

Ж.Р. Каратаева, Г.М. Абылдинова, Джелал Карача

ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР: ВЗАИМОСВЯЗЬ ВОЗОБНОВЛЯЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ.....185

М.А. Касимбекова, Е.Т. Картабаева, Р.Ж. Мрзабаева

ПРОБЛЕМА ПРОНИКНОВЕНИЯ И УТВЕРЖДЕНИЯ ИСЛАМА В СРЕДНЕЙ АЗИИ В РАБОТАХ ЗАПАДНЫХ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ.....196

Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолқызы, Р.Қ. Амангалиева

ДОКАЗАТЕЛЬСТВО НЕКОТОРЫХ ФОРМУЛ С ПОМОЩЬЮ ТРИГОНОМЕТРИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ.....212

Г.Б. Кыдырбаева, А.С. Стамбекова

ОТНОШЕНИЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К CLIL ТЕХНОЛОГИЯМ В МНОГОЯЗЫЧНОМ ОБРАЗОВАНИИ.....229

Е.Н. Ноянов, М.Д. Байдаuletova, Б. Едил, Р.Ж. Мрзабаева

ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ТЕМЫ «НАЦИОНАЛЬНО-ОСВОБОДИТЕЛЬНОГО ВОССТАНИЯ ПОД ПРЕДВОДИТЕЛЬСТВОМ СЫРЫМА ДАТУЛЫ» ПО ПРЕДМЕТУ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА.....242

Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова

МАССОВЫЕ ОТКРЫТЫЕ ОНЛАЙН-КУРСЫ (MOOCS) КАК ИНСТРУМЕНТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ.....254

ЭКОНОМИКА**А.А. Абдикадинова, Ж.Т. Темирханов**

ЭФФЕКТИВНОСТЬ НАУЧНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ: ПЕРСПЕКТИВА ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА.....271

Е.Б. Аймагамбетов, М.К. Жоламанова, Е.А. Ставбунник

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВЫМ ЭКОЛОГИЧЕСКИМ РАЗВИТИЕМ РЕГИОНА (НА ПРИМЕРЕ КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ).....288

А. Алибекова, Л. Сембиева, З. Башу, С. Идырыс, К. Кристаукас

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ В РАМКАХ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА 302

Э.С. Балапанова, Р.К. Арзикулова, А.Т. Исаева, М.Н. Нургабылов, К.Н. Тастанбекова

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОГРАММ ПО ПОВЫШЕНИЮ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В КАЗАХСТАНЕ.....316

М.К. Болсынбек, Р.А. Ер尼亚зов, А.А. Ауесбекова, М.Т. Жумажанова, К.Б. Байдаирова

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В БУХГАЛТЕРИИ: ПРЕИМУЩЕСТВА И ВЫЗОВЫ.....333

А.Ж. Ибрашева, К.М. Камали, А.Ж. Сугурова, Ш.А. Игенбаева, К.Ж. Демеуова

ПУТИ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РАЗДЕЛЕНИИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....345

З.О. Иманбаева, Е.К. Кунязов, Д.С. Бекниязова, Г.Ы. Бекенова, М.Н. Нургабылов

ЛОГИСТИКА КАК КЛЮЧЕВОЙ ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ БИЗНЕСА.....358

А.М. Казамбаева, С.М. Есенгалиева, К.У. Нурсапина, Н.А. Ибадильдин, А.А. Саякбаева ИНТЕГРИРОВАННЫЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА: РОЛЬ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ НАУКОЙ И БИЗНЕСОМ	376
Г.К. Кенес, Р.К. Берстембаева, Г.М. Мукашева, Г.А. Орынбекова, Д.Т. Жуманова ЭКОНОМИКО-СОЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ПЕРЕХОДА К ОРГАНИЧЕСКОМУ СЕЛЬСКОМУ ХОЗЯЙСТВУ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	393
А. Кизимбаева, А.К. Кадырбергенова, Г.Т. Ахметова, А.Т. Жансейтов ПРЯМЫЕ ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ (НА ПРИМЕРЕ АФРИКАНСКИХ СТРАН ВЕЛИКИХ ОЗЕР).....	413
Б.С. Корабаев, Г. Абуслидзе, Б.К. Кадыров, Б.А. Еспенбетова ПРОБЛЕМЫ МОДЕЛЕЙ УЧЕТА И АНАЛИЗА ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМ ПРИРОДООХРАННЫХ И ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ.....	426
А.Е. Култанова, Х.Х. Кусайнов, Б.А. Жакупова, Н.В. Калюжная, А.С. Рахманова ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ МИГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА.....	444
Д.С. Махметова, Э.Б. Тлесова, Л.Б. Габдуллина, А.Т. Карипова, М.Н. Нургабылов СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕГИОНА.....	462
АГРОПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМПЛЕКС И ЕГО РОЛЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	483
Б.Б. Мубаракова, Н.С. Кафтункина, М.М. Мухамедова, М.С. Каюмова, С. Дырка РОЛЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ.....	500
М.Б. Муратова, К.А. Абдыкулова, Д.С. Тенизбаева, Б.А. Сергазиева, Г.Е. Кожамжарова ФИНАНСОВАЯ СТАБИЛЬНОСТЬ КАЗАХСТАНА И КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ РИСКОВ.....	514
Г.А. Насырова, Ш.Т. Айтимова РЕТРОСПЕКТИВНЫЙ АНАЛИЗ ЭВОЛЮЦИИ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ЗАНЯТОГО НАСЕЛЕНИЯ.....	532
Г.А. Рахимжанова, А.Б. Майдырова, А.А. Кочербаева, Л.М. Шаяхметова ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА КАЧЕСТВА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА (НА ПРИМЕРЕ ВОСТОЧНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	546
А.С. Садвакасова, А.Н. Ксембаева, Г.К. Демеуова, А.С. Мукатай, И.В. Бордияну СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СИСТЕМ УЧЕТА И ОЦЕНКИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	563
К.Б. Сатымбекова, Ж.К. Тайбек, Д.С. Жакипбекова, Б.И. Сатенов, Е.Н. Несипбеков, И. Узун ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОЦЕССОВ РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ ИХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ.....	581
К.Е. Шертимова, М.К. Сейдахметов, Ж.К. Тайбек, Г.Е. Мауленкулова, В. Сейтова ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА АПК РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТРАНСФЕРТА ТЕХНОЛОГИЙ.....	593

**CONTENTS
PEDAGOGYR**

U.M. Abdigapbarova, A.D. Syzdykbayeva, A.M. Baikulova DISCURSIVE ANALYSIS OF THE THEORIES OF NETWORK COMMUNICATIVE CULTURE AND DIGITAL ETIQUETTE.....	7
M. Abdinag, Zh. Korganbaeva, D. Karazhanova FEATURES OF CONTINUING EDUCATION IN THE TRAINING OF SPECIALISTS.....	18
S.K. Abildina, A.O. Auken, I.D. Bakirova, K.J. Balapanova, J.U. Dagarova DEVELOPMENT OF TRANSVERSAL SKILLS IN PRIMARY SCHOOL CHILDREN.....	28
S.T. Aytbaev, S.V. Sumatokhin, A.A. Kitapbayeva, D.U. Seksenova, G.B. Atalikhova FORMATIVE ASSESSMENT – AS A TOOL FOR MONITORING METASUBJECT EDUCATIONAL RESULTS AT SCHOOL.....	38

M.B. Amanbayeva, A.D. Maimatayeva, S.A. Yessenturova, P.V. Stankeevich INTEGRATING THE RESULTS OF BIODIVERSITY RESEARCH INTO THE EDUCATIONAL PROCESS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	52
A. Amanzholova, R.K. Izmagambetova, O.S. Serikova DEVELOPMENT OF COGNITIVE SKILLS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN BASED ON STEAM TECHNOLOGY.....	63
A.G. Aubakir1, D.U. Seksenova, T.R. Ospanbek THE IMPORTANCE OF MOOCS IN THE FORMATION OF DIGITAL COMPETENCIES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS.....	76
M. Ashirimbetova, D. Shayakhmetova THE USE OF COGNITIVE STRATEGIES IN IMPROVING UNIVERSITY STUDENTS' LEVELS OF ENGLISH LANGUAGE PROFICIENCY.....	93
P. Yelubayeva, M. Burkitbayeva, G. Kulzhanbekova, A. Khamidova INCORPORATING MEDIA LITERACY IN LANGUAGE EDUCATION CURRICULUM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	102
Zh.S. Yergobekova, A.A. Kuralbayeva, A.B. Sakulova DIDACTIC SIGNIFICANCE OF TEXTS EMBEDDED IN THE TEXTBOOK OF THE KAZAKH LANGUAGE OF SECONDARY SCHOOL.....	112
M. Erdenov WAYS OF FORMATION OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE OF STUDENTS THROUGH EXTRACURRICULAR TEACHING OF ETHNOBOTANICAL KNOWLEDGE.....	126
G.Z. Iskakova, A.S. Yskak, N.A. Tasilov, R.ZH. Mrzabayeva EMPLOYEES OF POSTAL AND TELEGRAPH INSTITUTIONS OF THE SEMIRECHENSK REGION (SECOND HALF OF THE 19TH - FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY).....	142
G.I. Issayev, D.ZH. Yussupova, A. Issayev FORMING STUDENTS' RESEARCH SKILLS BY IMPLEMENTING STEM TECHNOLOGIES IN THE SUBJECT OF BIOLOGY.....	153
R.I. Kadirbayeva, B.T. Alimkulova, A.M. Bazarbayeva, Kh.T. Kenzhebek APPLICATION OF MIXED LEARNING TECHNOLOGY IN THE STUDY OF THE CONTENT LINE OF THE SCHOOL MATHEMATICS COURSE «EQUATIONS AND INEQUALITIES».....	169
Zh.R. Karatayeva, G.M. Abildinova, Celal Karaca LITERATURE REVIEW: INTERCONNECTION OF RENEWABLE ENERGY SOURCES AND INFORMATION TECHNOLOGY IN EDUCATION.....	185
M. Kasimbekova, E.T. Kartabayeva, R.ZH. Mrzabayeva THE PROBLEM OF PENETRATION AND STATEMENT OF ISLAM IN CENTRAL ASIA IN THE WORKS OF WESTERN RESEARCHERS.....	196
B.Z. Kenzhegulov, Zh. Saidolkzyzy, R.K. Amangaliyeva PROVING SOME FORMULAS USING TRIGONOMETRIC FUNCTIONS IN HIGH SCHOOL.....	212
G. Kydyrbayeva, A. Stambekova ATTITUDES OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TOWARDS CLIL- TECHNOLOGIES IN MULTILINGUAL EDUCATION.....	229
E.N. Noyanov, M.D. Baidavletova, B. Edil, R.ZH. Mrzabayeva PROBLEMS OF TEACHING THE TOPIC OF THE "NATIONAL LIBERATION UPRISING LED BY SYRYM DATULY" IN THE DISCIPLINE OF HISTORY OF KAZAKHSTAN.....	242
D. Shrymbay, E. Adylbekova MASSIVE OPEN ONLINE COURSES (MOOCS) – A TOOL FOR IMPROVING THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS.....	254

EKONOMICS

A.A. Abdikadirova, Zh.T. Temirkhanov RESEARCH OUTPUT EFFECTIVENESS: A PUBLIC AUDIT PERSPECTIVE.....	271
Ye.B. Aimagambetov, M.K. Zholamanova, Ye.A. Stavbunik ANALYSIS OF THE STATE OF STATE MANAGEMENT OF SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF THE REGION (ON THE EXAMPLE OF THE KARAGANDA REGION).....	288

A. Alibekova, L. Sembiyeva, Z. Bashu, S. Ydyrys, C. Christauskas ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF NATURAL RESOURCES IN THE FRAMEWORK OF THE DEVELOPMENT OF STATE AUDIT	302
E. Balapanova, R. Arzikulova, A. Issaeva, M. Nurgabylov, K. Tastanbekova ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF FINANCIAL LITERACY PROGRAMS IN KAZAKHSTAN.....	316
M. Bolsynbek, R. Yeriyazov, A. Auyesbekova, M. Zhumazhanova, K. Baidairova ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING: ADVANTAGES AND CHALLENGES....	333
A. Ibrasheva, K. Kamali, A. Sugurova, Sh. Igenbayeva, Demeuova K. WAYS TO DEVELOP INNOVATIVE ACTIVITY IN THE DIVISION OF SECTORS OF THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	345
Z. Imanbayeva, Y. Kunyazov, D. Bekniyazova, G. Bekenova, M. Nurgabylov LOGISTICS AS A KEY FACTOR OF BUSINESS EFFICIENCY.....	358
A. Kazamyayeva, S. Yessengaliyeva, K. Nursapina, N. Ibadildin, A. Saiakbaeva INTEGRATED APPROACHES TO IMPROVING THE EFFICIENCY OF AGRICULTURAL PRODUCTION: THE ROLE OF COOPERATION BETWEEN SCIENCE AND BUSINESS.....	376
G. Kenges, R. Berstembayeva, G. Mukasheva, G. Orynbekeva, D.T. Zhumanova ECONOMIC AND SOCIAL IMPACT OF THE TRANSITION TO ORGANIC AGRICULTURE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	393
A. Kizimbayeva, A.K. Kadyrbergenova, G.T. Akhmetova, A.T. Zhanseitov FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN DEVELOPING COUNTRIES (THE CASE OF THE GREAT LAKES COUNTRIES OF AFRICA).....	413
B.S. Korabayev, G. Abuselide, B. Kadyrov, B. Yespenbetova PROBLEMS OF ACCOUNTING AND ANALYSIS MODELS OF THE EFFECTIVENESS OF ENVIRONMENTAL AND ECOLOGICAL COST SYSTEMS	426
A. Kultanova, X. Kusainov, B. Zhakupova, N. Kalyuzhnaya, A. Rakhmanova IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF MIGRATION POLICY AS A FACTOR IN THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN.....	444
D.S. Makhmetova, E.B. Tlessova, L.B. Gabdullina, A.T. Karipova, M. Nurgabylov THE STATE AND PROSPECTS OF DIGITALIZATION OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX OF THE REGION.....	462
Y. Mengdikul, G. Kenges, Zh. Bashieva, E. Balapanova, R. Aitmanbetova AGRICULTURAL COMPLEX AND ITS ROLE IN ENSURING COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY	483
B.B. Mubarakova, N.C. Kaftunkina, M.M. Mukhamedova, M.S. Kayumova, Dyrka Stefan THE ROLE OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS IN PROVIDING EMPLOYMENT OF THE POPULATION.....	500
D. Muratova, K. Abdykulova, J. Tenizbaeva, B. Sergazieva, G. Kozhamzharova KAZAKHSTAN'S FINANCIAL STABILITY AND RISK ASSESSMENT CRITERIA.....	514
G. Nassyrova, Sh. Aitimova RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE EVOLUTION OF THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION OF THE EMPLOYED POPULATION.....	532
G.Rakhimzhanova, A. Maidyrova, A.A. Kocherbayeva, L. Shayakhmetova ECONOMIC ASSESSMENT OF THE QUALITY OF HUMAN CAPITAL (ON THE EXAMPLE OF THE EAST KAZAKHSTAN REGION).....	546
A. Sadvakassova, A. Xembayeva, G. Demeuova, A. Mukatay, Il. Bordiyanu CURRENT STATE AND DEVELOPMENT TRENDS OF ACCOUNTING SYSTEMS AND ASSESSMENT OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AN ENTERPRISE.....	563
K. Satymbekova, Zh. Taibek, D. Zhakipbekova, B. Satenov, Ye. Nesipbekov, Y. Uzun WAYS TO IMPROVE THE PROCESSES OF IMPLEMENTING INNOVATIVE PROJECTS AND DETERMINING THEIR ECONOMIC EFFICIENCY.....	581
K.E. Shertimova, M.K. Seidakhmetov, Zh.K. Taibek, G.Ye. Maulenkulova, V. Seitova THE ECONOMIC MECHANISM OF INCREASING THE INNOVATION POTENTIAL OF THE AGROINDUSTRIAL COMPLEX OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN WITH THE USE OF TECHNOLOGY TRANSFER.....	593

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 30.12.2023.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

38,5 п.л. Тираж 300. Заказ 6.